

TỪ CÁCH MẠNG THÁNG TÁM ĐẾN KỶ NGUYÊN PHÁT TRIỂN MỚI: HÀNH TRÌNH CỦA NHỮNG BƯỚC NGOẶT LỊCH SỬ

NGUYỄN VĂN GIANG

Trường Chính trị Lê Duẩn tỉnh Quảng Trị

Tròn 81 năm trước, vào mùa Thu năm 1945, dưới sự lãnh đạo sáng suốt của Đảng và Chủ tịch Hồ Chí Minh, cả dân tộc ta “triệu người như một”, nhất tề đứng dậy làm nên thắng lợi vĩ đại của Cách mạng tháng Tám, giành lại độc lập, tự do cho dân tộc. Khởi nguồn từ bước ngoặt vĩ đại ấy, Nhân dân ta dưới lá cờ vẻ vang của Đảng, tiếp tục tạo nên những bước ngoặt lịch sử trên hành trình xây dựng và bảo vệ đất nước.

Bước ngoặt nền tảng từ Cách mạng tháng Tám

Trong lịch sử tồn tại và phát triển của mỗi quốc gia, dân tộc sẽ có những thắng lợi hàm chứa những giá trị lịch sử to lớn, làm thay đổi chiều hướng phát triển. Đó là những dấu mốc đặc biệt chấm dứt một giai đoạn cũ và mở ra một kỷ nguyên mới với những bước phát triển lớn lao, những thay đổi vượt bậc trong quá trình phát triển của quốc gia, dân tộc và tác động cả xu thế phát triển của nhân loại. Những sự kiện như vậy được xem là bước ngoặt lịch sử. Dân tộc Việt Nam với lịch sử dựng nước và giữ nước hàng ngàn năm qua, chứa đựng muôn vàn sự kiện có tính chất như vậy, tiêu biểu nhất là thắng lợi của Cách mạng tháng Tám năm 1945 và sự ra đời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa.

Vào những thập niên cuối thế kỷ XIX đầu thế kỷ XX, khi nền độc lập dân tộc rơi vào tay thực dân Pháp, Nhân dân rơi vào cảnh lầm than, nô lệ. Lúc bấy giờ, để “cứu nước, cứu dân”, rất nhiều phong trào yêu nước xuất hiện, mang nhiều màu sắc chính trị khác nhau song lần lượt thất bại, đòi hỏi phải tìm ra con đường mới. Đáp

ứng yêu cầu của thực tiễn, Đảng Cộng sản Việt Nam ra đời vào mùa Xuân năm 1930 là sản phẩm tất yếu và khách quan, là bước ngoặt đầu tiên của lịch sử cách mạng Việt Nam trong thời đại Hồ Chí Minh. Đảng ra đời mang sứ mệnh lãnh đạo Nhân dân hiện thực hóa con đường độc lập dân tộc gắn liền chủ nghĩa xã hội. Trong những năm 1930-1939, dưới sự lãnh đạo của Đảng, các nguồn lực cách mạng dần hình thành và không ngừng được bồi đắp, khí thế cách mạng ngày một lên cao. Đáp ứng yêu cầu đặt ra từ bối cảnh, tại Hội nghị Trung ương VIII (5/1941), Đảng đã cụ thể hóa chủ trương “giải quyết vấn đề độc lập dân tộc” bằng các sách lược cụ thể và huy động sức mạnh của Nhân dân nhằm giành chính quyền cách mạng. Đến lúc nhận thấy “thời cơ ngàn năm có một đã tới”, Đảng quyết định tổng khởi nghĩa và chỉ trong 2 tuần lễ, Cách mạng tháng Tám giành được thắng lợi, chính quyền thuộc về Nhân dân.

Cách mạng tháng Tám thành công là một sự kiện vĩ đại nhất, là trang sử vàng chói lọi, biểu tượng sáng ngời của chủ nghĩa anh hùng cách mạng và khát vọng độc lập, tự do của dân tộc Việt Nam. Cách mạng tháng Tám còn là một bước ngoặt lịch sử làm hồi sinh dân tộc Việt Nam - từ một nước thuộc địa trở thành nước độc lập, mở ra kỷ nguyên mới, kỷ nguyên độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội; làm thay đổi địa vị người dân - từ thân phận nô lệ trở thành người làm chủ đất nước với sự ra đời của nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, nhà nước công nông đầu tiên trong lịch sử dân tộc; làm thay đổi vị thế, uy tín của Đảng - từ một Đảng

bất hợp pháp trở thành Đảng cầm quyền, khi “lần đầu tiên trong lịch sử cách mạng của các dân tộc thuộc địa và nửa thuộc địa, một Đảng mới 15 năm tuổi đã lãnh đạo cách mạng thành công, đã nắm chính quyền toàn quốc” [1]; làm thay đổi cục diện địa chính trị thế giới khi trở thành cuộc cách mạng vô sản đầu tiên giành thắng lợi ở Đông Nam Á, trở thành động lực thúc đẩy mạnh mẽ phong trào đấu tranh giành độc lập trên toàn thế giới.

Khi nói về Cách mạng tháng Tám, Chủ tịch Hồ Chí Minh từng khẳng định: “Cách mạng tháng Tám đã lật đổ nền quân chủ mấy mươi thế kỷ, đã đánh tan xiềng xích thực dân gần 100 năm, đã đưa chính quyền lại cho Nhân dân, đã xây nền tảng cho nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, độc lập, tự do, hạnh phúc. Đó là một cuộc thay đổi cực kỳ to lớn trong lịch sử của nước ta” [2]. Đó chính là giá trị mà Cách mạng tháng Tám - một bước ngoặt có tính nền tảng mang lại cho dân tộc, đất nước và Nhân dân ta.

Đến những bước ngoặt trong sự nghiệp xây dựng và bảo vệ Tổ quốc

Từ bước ngoặt của Cách mạng tháng Tám, trong suốt hơn 80 năm qua, dưới sự lãnh đạo bản lĩnh, trí tuệ của Đảng, Nhân dân ta tiếp tục tạo ra những bước ngoặt lịch sử to lớn khác. Đó là thắng lợi của cuộc kháng chiến chống thực dân Pháp với đỉnh cao là chiến thắng Điện Biên Phủ “lừng lẫy năm châu, chấn động địa cầu”, giải phóng hoàn toàn miền Bắc, đưa miền Bắc đi lên chủ nghĩa xã hội, làm tan rã một bước hệ thống thuộc địa kiểu cũ và tạo ra làn sóng mạnh mẽ thúc đẩy phong trào đấu tranh giải phóng dân tộc trên thế giới; Là thắng lợi của cuộc kháng chiến chống Mỹ cứu nước sau 21 năm chiến đấu gian khổ của quân dân hai miền Nam - Bắc với quyết tâm “không có gì quý hơn độc lập tự do”, đất nước thống nhất, cùng tiến lên chủ nghĩa xã hội và “mãi mãi được ghi vào lịch sử dân tộc ta một trong những trang chói lọi

nhất... đi vào lịch sử thế giới như một chiến công vĩ đại của thế kỷ XX” [3]. Đây còn là thắng lợi của sự nghiệp đổi mới để sau 40 năm, nước ta “từ một quốc gia lạc hậu, thiếu đói thường xuyên, chúng ta đã vươn lên thoát khỏi tình trạng nước nghèo, kém phát triển, trở thành nước đang phát triển, có mức thu nhập trung bình. Đời sống Nhân dân cả về vật chất và tinh thần được cải thiện rõ rệt. Đất nước ta chưa bao giờ có được cơ đồ, tiềm lực, vị thế và uy tín quốc tế như ngày nay” [4]. Từ một nước nằm trong nhóm 20 nước nghèo của thế giới, thu nhập bình quân đầu người chỉ từ 125 đến 200 USD/năm thì giờ đây quy mô nền kinh tế đạt 514 tỷ USD, xếp thứ 32 thế giới, thu nhập bình quân đầu người đạt 5.026 USD, chính thức bước vào các nước có thu nhập trung bình cao; tỷ lệ hộ nghèo từ 58% vào đầu thập niên 1990 giảm ngoạn mục xuống chỉ còn khoảng 1,1%... Từ một nước bị bao vây, cấm vận, đến nay đã quan hệ ngoại giao với 195 quốc gia và vùng lãnh thổ, có quan hệ đối tác chiến lược, đối tác toàn diện với 38 quốc gia [5].

Hiện nay, cả dân tộc ta đang bước vào kỷ nguyên vươn mình dân tộc, đánh dấu khởi đầu từ Đại hội XIV của Đảng nhằm “xây dựng thành công nước Việt Nam Xã hội chủ nghĩa, dân giàu nước mạnh, xã hội dân chủ, công bằng, văn minh, sánh vai với các cường quốc năm châu. Mọi người dân đều có cuộc sống ấm no, hạnh phúc...” [6]. Trong đó, tập trung hiện thực hóa thắng lợi hai mục tiêu 100 năm đã xác định là “đến năm 2030 trở thành nước phát triển có công nghiệp hiện đại, thu nhập trung bình cao” và “đến năm 2045 trở thành nước phát triển thu nhập cao”. Đây là một giai đoạn phát triển mới mang tầm nhìn chiến lược của Đảng, thể hiện sự phát triển căn bản về chất chứ không chỉ dừng lại ở lượng, nếu thực hiện thắng lợi sẽ tiếp tục tạo ra bước ngoặt mới làm tiền đề, điều kiện mở ra các bước phát triển mới, thời kỳ mới

cho dân tộc, đề độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội ngày càng hòa quyện, phát triển không ngừng nghỉ.

Chặng đường mới chắc chắn gặp không ít khó khăn, thử thách từ sự tác động đa chiều của các nhân tố khách quan lẫn chủ quan, bên trong lẫn bên ngoài với những biến động khôn lường. Thực tiễn đặt ra yêu cầu cần phải tiếp tục kế thừa, phát huy giá trị to lớn từ hành trình tạo nên các bước ngoặt trong lịch sử, mà nổi bật chính là những giá trị của Cách mạng tháng Tám để lại, đó là nguồn lực để toàn Đảng, toàn quân và toàn dân ta tiếp tục tạo ra những bước ngoặt mới trong sự nghiệp xây dựng, phát triển đất nước và bảo vệ Tổ quốc trong kỷ nguyên vươn mình dân tộc. Từ thực tiễn có thể nêu lên mấy vấn đề cần vận dụng là (1) không ngừng nâng cao năng lực hoạch định chủ trương, chính sách, nhất là năng lực dự báo, đánh giá tình hình khách quan, khoa học và kịp thời nắm bắt xu thế, thời cơ để tạo bước ngoặt lịch sử; (2) phát huy cao độ tinh thần đoàn kết, khát vọng và ý chí của toàn dân tộc, đây là nguồn lực nội sinh cốt yếu tạo nên những bước ngoặt lịch sử; (3) phát huy vai trò tiên phong, tinh thần công hiến trong mỗi cán bộ, đảng viên theo phương châm “nói ít - làm nhiều - làm đến cùng” bởi hiện thực cho thấy sự hy sinh, dấn thân của mỗi cán bộ, đảng viên là động lực hiện thực hóa các quyết sách của Đảng, là nhân tố quan trọng tạo nên các bước

ngoặt lịch sử; (4) tăng cường xây dựng Đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh theo hướng tinh - gọn - mạnh - hiệu năng - hiệu lực - hiệu quả. Thực tiễn chứng minh vai trò lãnh đạo của Đảng, vai trò quản lý của Nhà nước là nhân tố quyết định tạo nên các bước ngoặt lịch sử, vì thế tăng cường sự lãnh đạo của Đảng và vai trò quản lý, điều hành của Nhà nước, hệ thống chính trị là yếu tố then chốt trong tạo ra các bước ngoặt mới; (5) kết hợp nhuần nhuyễn sức mạnh dân tộc và sức mạnh thời đại bởi thực tiễn thấy rằng, mọi bước ngoặt lịch sử đều được tạo ra nhờ sự kết hợp đúng đắn giữa sức mạnh dân tộc và sức mạnh thời đại, trong đó sức mạnh dân tộc là yếu tố quyết định, còn sức mạnh thời đại là động lực.

Thời gian đã lùi xa, điều kiện lịch sử đã biến đổi không ngừng nhưng mỗi lần nhìn lại các bước ngoặt lịch sử, trong đó có Cách mạng tháng Tám vẫn vẹn nguyên ý nghĩa thời đại và những giá trị bất diệt, bởi mỗi bước ngoặt lịch sử là một dấu mốc đặc biệt trong sự nghiệp đấu tranh giải phóng dân tộc, thống nhất đất nước và xây dựng chủ nghĩa xã hội của dân tộc ta. Và ngày nay, những giá trị từ những bước ngoặt lịch sử vẫn thuộc về hành trang không thể thiếu cho dân tộc ta bước vào tương lai, là nguồn lực tinh thần quý giá để dân tộc ta dưới sự lãnh đạo của Đảng tiếp tục làm nên những bước ngoặt mới trong kỷ nguyên vươn mình dân tộc ■

Tài liệu tham khảo:

1. Hồ Chí Minh. *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, Tập 7, tr.25.
2. Hồ Chí Minh. *Toàn tập*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Hà Nội, 2011, Tập 7, tr.25-26.
3. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đảng toàn tập*, Tập 37, Nxb Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2004, tr.471.
4. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Tập 2, tr.105.
5. Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIV của Đảng*, Nxb Chính trị quốc gia Sự thật, Tập 2, tr.143-144.
6. GS.TS Tô Lâm: *Một số nội dung cơ bản về kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc; những định hướng chiến lược đưa đất nước bước vào kỷ nguyên mới, kỷ nguyên vươn mình của dân tộc*, <https://www.tapchiconsan.org.vn>, ngày 01/11/2024.